

Beretning Generalforsamling 21. oktober

Østmøn Lokalråd

Ved Torben Nielsen

Indledning:

Lokalrådets bestyrelse har haft et meget travlt arbejdsår. Ud over 6 bestyrelsesmøder har vi holdt mange møder i forbindelse med projektet landsbyplaner, og der er også holdt mange møder om Østerpol, bosætningsambassadører, fibernet m.m. Projektet Østerpol har vi jo fået overdraget fra kommunen, og det blev markeret med en lille fest den 25. april.

Landsbyplaner:

Beboerne og Lokalrådets bestyrelse har siden januar 2014 brugt rigtig meget tid på projektet Landsbyplaner Østmøn, og vi synes, det begynder at have en gavnlig virkning på lokalmiljøet. Kommunernes Landsforening har i sit seneste nyhedsbrev en positiv omtale af, hvad der sker på Østmøn. Her fremhæves nemlig landsbyprojektet på Østmøn som et positivt eksempel på et projekt, der gennem anvendelse af puljen til landsbyfornyelse har haft en gavnlig virkning på lokalsamfundet. ”En målrettet indsats i fem landsbyer på Østmøn har skabt optimisme med øget tilflytning samt bevidste og engagerede borgere”, udtaler by- og planchef Peter Vergo, der også siger, at landsbyprojektet har ført til en nettoudvikling i befolkningstallet i de pågældende områder på et rundt 0, hvor kommunens prognoser ellers har spået en betydelig tilbagegang.

Projektet, som officielt blev afsluttet i foråret, føres i princippet videre af en følgegruppe, der består af indbyggere på Østmøn. Følgegruppen arbejder videre efter de samme retningslinjer, som da kommunen var med. Følgegruppen tages med på råd i det videre arbejde. Blandt andet har vi indflydelse på, hvad de tomme grunde kan bruges til fremover, så grundene ikke skæmmer landsbyerne.

Der er en masse gode eksempler på, at vi har medvirket. Første eksempel, jeg vil nævne, er pladsen øst for Borre Kirke, hvor følgegruppen har medvirket i udarbejdelse af planen. For dette arbejde har Østmøn Lokalråd modtaget et diplom for ”Det Gode Byrum”, uddelt af foreningen Bygnings- og Landskabskultur Møn. Jeg kan ligeledes nævne gadekæret i Elmelunde, hvor to ejendomme er revet ned. Her har Elmelunde Bylaug, med Jens Sørensen i spidsen, stået for planlægningen og udførelsen af arbejdet på grundene. Og de vil også stå for pasningen fremadrettet. I Hjertebjerg er Hjertebjerg Café nedrevet og grunden afhændet til en nabo. Magleby

har også fået en fællesgrund på Klintholm Havnevej 3. Der er nu sået græs, og vi vil plante en lille æblelund, hvor alle er velkomne til at plukke æbler, når træerne om nogle år begynder at bære frugt. Et rigtig godt eksempel er Ålebæk, hvor beboerne i landsbyen er gået sammen om at søge brugsretten over grunden Liselundvej 9, som man i fællesskab vil beplante, pleje og passe. Der er et nyt projekt under udarbejdelse på grunden Klintevej 344. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der vil etablere en hundeskov på den 10.000 m² store grund. Et meget spændende projekt.

Det er lokalrådet, der er ansvarlig for indkaldelse og afholdelse af møder i følgegruppen. Flere tomme grunde er solgt til naboer. Vi debatterer løbende i lokalråd og følgegruppe, hvor mange huse der skal rives ned, og hvad alternativet er til nedrivning.

Styregruppen, hvor lokalrådet er repræsenteret, er også intakt. Styregruppen rådgiver kommunen om opkøb og nedrivning af huse. Sidste opkøb er Kirkebakken 1 i Elmelunde. (Evt. referat fra møder i Stege d. 19. oktober om antal indbyggere.) En tak til forvaltningen i Langebæk og en speciel tak til Philippine og Annika.

Østerpol:

I forbindelse med opstarten af projektet landsbyplaner fik vi så et projekthus, som vi har døbt Østerpol. Huset og de arbejdsdage, vi har haft der, har været med til at få flere aktiviteter i gang på Østmøn. Der er rigtig mange aktiviteter i Østerpol nu. Lokalrådet holder sine bestyrelsesmøder i huset, der er møder om fibernet og møder med ansatte fra kommunen i forbindelse med landsbyplaner. Vi fik i april lavet en parkeringsplads på grunden ved siden af. Det er rigtig dejligt, at vi ikke længere skal parkere på Klintevej, da det er til ulempe for trafikken.

Til at have ansvaret for den daglige drift af Østerpol er der nedsat en husgruppe og stiftet en forening ”Mødestedet Østerpol”. Baggrunden for, at vi har dannet en forening, er, at vi er blevet opmærksomme på, at der kan være et problem med, om vi skal have en arbejdsskadeforsikring, når der udføres frivilligt arbejde i huset og på grunden. Kommunen kan desværre ikke hjælpe os. Den har svaret, at vi selv må afklare spørgsmålet om en evt. arbejdsskadeforsikring med et forsikringselskab.

Østerpol er også baggrund for dannelse af ”Kulturforum Østmøn”, også kaldet KØST. KØST bruger Østerpol til læsekreds og tegnekursus m.m. Det var også KØST, der arrangerede SILO BIO med stor tilslutning. De udendørs filmforevisninger har skabt stor omtale og ros langt ud over kommunegrænsen. Tak til KØST og arrangementets sponsorer, herunder ikke mindst Vordingborg Kommune.

En meget fin aktivitet i Østerpol er Ungeklubben, som Christina er tovholder på. Det er meget vigtigt for Østmøn, at vi kan tilbyde aktiviteter for unge mennesker. Vi håber, at vi med ungeklubben kan inddrage ungdommen i de aktiviteter, der foregår på Østmøn. Vi er meget stolte af ungeklubben og siger en stor tak til Christina.

Fibernet:

Det er nu et år siden, vi i lokalrådet begyndte arbejdet med at få etableret fibernet på Østmøn, og nu er gravearbejdet endelig begyndt i Klintholm Havn. Det har været en lang og besværlig proces, hvor lokalrådet har kæmpet for, at så mange som muligt i det åbne land kunne komme med. Fibia er et firma, der arbejder for at skabe afkast til ejerne, og derfor vil man kun lægge fiber, hvor der er forretning i det. Da vi startede dialogen, var det Fibias plan at koncentrere sig udelukkende om Borre by, hvor der er et stort befolkningsunderlag. Vi har holdt et utal af møder med Fibia for at få udbredt projektet til større dele af Østmøn, og det er nu lykkedes at få fibernet udbredt til næsten alle landsbyer. Det er desværre ikke lykkedes at komme uden for landsbyerne. Flere veje har fået tilbud om at grave selv eller betale for tilslutning, og det var lige ved at lykkes på Nørrebyvej og på Kraneledvej, men det blev altså for dyrt til, at der kunne skabes stor nok tilslutning blandt beboerne.

Der er en del mindre firmaer på Østmøn, for hvem det er meget vigtigt med en sikker netforbindelse, og det er også vigtigt for nye tilflyttere. Derfor har lokalrådet brugt rigtig meget tid på sagen. Der skal lyde en meget stor tak til Lars Christoffersen, som har været lokalrådets mand på sagen. Vi har også bedt kommunen om hjælp, som har givet moralsk opbakning, og som den 19. september afholdt en mobil- og bredbåndsmesse i Vordingborg. Til stede var de fleste mobilselskaber, som orienterede om de muligheder, der er for trådløse mobil- og netforbindelser. Der er muligheder, og der vil komme flere muligheder i de kommende år. Desværre var der en meget ringe deltagelse, kun ca. 100 på hele dagen.

Strategiplan for Østmøn:

På dialogmødet i marts 2014 præsenterede lokalrådet sin udviklingsplan for **MERE LIV PÅ ØSTMØN**.

Udviklingsplanen indeholder to overordnede målsætninger.

For det første er det ambitionen at **skabe vækst og udvikling på Østmøn med øget bosætning, flere iværksættere og arbejdspladser**.

Det er jo noget af en ambitiøs målsætning for et lille lokalråd. Det er ikke desto mindre en vision, vi har for udviklingen i vort lokalområde. Så selv om det ser svært ud, er det en målsætning, vi gerne vil holde fast i.

Den anden overordnede målsætning er **at skabe attraktive levevilkår på Østmøn for kommende, og ikke mindst nuværende beboere.**

Det er også en ambitiøs målsætning, men hvis vi ikke holder os den for øje, så mister vi vores eksistensberettigelse. Også selvom forfølgelsen af disse mål kan minde om en kamp mod vejrmøller.

For at få lidt kød på disse målsætninger – altså gøre dem mere konkrete – nedsatte lokalrådet 3 arbejdsgrupper: en om **bosætning**, en om **landsbyforskønnelse** og en om **erhvervsudvikling**.

Hvad er der så kommet ud af det?

Lad mig tage **erhvervsgruppen** først.

En af de konkrete planer var at arrangere en erhvervsdag for alle nuværende og potentielle virksomhedsejere med henblik på at opmuntre til og styrke relevante netværk og synliggøre Østmøn som et erhvervsområde.

Derfor arrangerede vi en erhvervsaften d. 7. maj 2014. Den var velbesøgt, og en del af jer har nok deltaget i mødet, hvor den daværende erhvervschef i Vordingborg Kommune, Bent Bischoff, havde et indlæg. Et indlæg, der dog efter vores opfattelse fokuserede for lidt på specielt *mikro*virksomhedernes udfordringer og behov.

Til gengæld havde Susanne Nøhr fra Tiendegården et spændende indlæg om faglige og tværfaglige netværk. Der var derefter en rigtig god debat, og den viste bred opbakning til at etablere netværk. Og der kom også en række andre forslag.

Inspireret af denne debat besluttede lokalrådets erhvervsgruppe at arrangere et antal møder, hvor vi fik en virksomhedsejer til at komme og fortælle sin egen og sin virksomheds historie. Vi afholdt fire møder af slagsen, men det viste sig, at der slet ikke dukkede nogen op – ud over indlægsholderen og de fire medlemmer af lokalrådets arbejdsgruppe.

Vi efterspørger derfor en tilkendegivelse, om man stadig mener – som man gjorde d. 7. maj 2014 – at lokalrådet kan og bør spille en rolle for mikrovirksomheder på Østmøn. Vi ved godt, der sker noget derude, og vi behøver heller ikke være indblandet i alt. Men vi hører meget gerne, om der er forslag til, hvordan lokalrådet kan facilitere mikrovirksomheder på Østmøn.

Hvis vi går over til at se på forskønnelsesgruppens arbejde, så har vi nok her de mest synlige resultater – i hvert fald indtil nu. I daglig tale kalder vi den ikke længere forskønnelsesgruppen, men **følgegruppen**, fordi den smeltede sammen med den følgegruppe, som blev etableret i forbindelse med projektet **landbyplaner for Østmøn**, som er omtalt tidligere i beretningen.

Endelig har vi vores projekt om at fastholde nye tilflyttere. Vi ved endnu ikke, hvor mange tilflyttere på Østmøn, der skynder sig at rejse igen. Men vi ved fra andre steder, at en fjerdedel af tilflyttere til landdistrikter flytter væk igen, inden der er gået et år på grund af manglende integration og hjemfølelse i forhold til bosætningsområdet. Det gør **bosætningsgruppen** noget ved. Den har etableret en **ambassadør-ordning**, som skal sikre en god modtagelse af tilflyttere, og som introducerer dem til det sociale og kulturelle liv.

Vi har nu 11 bosætningsambassadører. Når de får nys om, at der er nogen, der har krydset Møn-broen for at slå sig ned på Østmøn, får den eller de nye besøg af en bosætningsambassadør, der byder velkommen. Og med sig medbringer ambassadøren en velkomstliste med en oversigt over tilbagevendende begivenheder på Møn og en oversigt over vore mange foreninger, altså en oversigt over øens sociale og kulturelle liv. Ambassadøren medbringer også en imponerende liste over gaver, rabatter og lignende, som mange sponsorer yder til ny tilflyttere på Møn.

Vi samarbejder i øvrigt tæt med Vestmøn, som for nogle år siden indførte en ordning med bosætningsambassadører.

Hjælper det så noget? Rykker det noget at have en strategi med konkrete mål? Vi kan jo se, at landsbyplanerne bidrager til forskønnelse og en masse liv på Østmøn. Vi kan også hæfte os ved, at en befolkningsprognose i 2012 forudsagde, at vi ville blive 34 personer færre i 2015 end i 2014. Men de faktiske tal viser nu, at vi faktisk blev hele 2 flere i 15 end i 14. Vi kan nok ikke tage hele æren for det. Men vi vil fortsat arbejde på at skabe så attraktive levevilkår, som det nu er muligt for såvel kommende, men da ikke mindst for nuværende beboere. Vi var nogle fra lokalrådet der i mandags aften deltag i et møde i Stege som Claus Lyngby stod for, på baggrund af at vi fra Østmøn lokalråd har efterspurgt, om det kan lade sig gøre at trække data så man kan se om lokalrådenes indsats virker. Det kan det sådant set godt, men der er imidlertid lidt udfordringer, for der er ikke helt overensstemmelse mellem sognegrænser, lokalområder og valgdistrikter, som er nogle af de parametre der arbejdes med. Christian Sjelborg fra kommunes økonomiafdeling, kom større præsentation af sit arbejde med demografi. Hvert lokalråd på Møn fik en USB-nøgle med hjem en masse data, som vi forhåbentlig kan bruge i vores fortsatte arbejde.

Møn NU:

I forlængelse af omtalen af bosætnings-ambassadør-ordningen kan jeg nævne, at lokalrådene på Møn og Bogø forsøger at genstarte foreningen Møn NU. Der er lavet nye vedtægter, og der er valgt en ny bestyrelse, hvor de fire lokalrådsformænd er med. Vi starter langsomt op og koncentrerer os i første omgang om netop bosætning. Det er aftalt, at Møn NU arbejder på at få folk til at flytte til Møn eller Bogø, mens lokalrådene skal tage godt imod dem, der flytter hertil.

Kriegers Flak:

Lokalrådet har også arbejdet en del med at køre Klintholm Havn i stilling som servicehavn for vindmølleparken Kriegers Flak. Der er i efteråret udarbejdet en ny lokalplan for Klintholm Havn, som tilgodeser mulighederne for at etablere en servicehavn. Den ny lokalplan imødekommer også bedre de lokales ønsker end det første udkast. Efter et borgermøde om lokalplanen d. 20. november sidste år sendte lokalrådet et hørings svar, hvor vi bakkede op om lokalplanen, undtagen om oplagspladsen ud for plejehjemmet. Der har politisk været stor uenighed om projektet, men det ser heldigvis nu ud til at blive gennemført. Der er meget stor interesse for at deltage i udbuddet om bygning af vindmølleparken, idet hele otte firmaer har vist interesse. Nu kommer så det spændende om, hvem der vinder udbuddet, da det jo er bygherren, der bestemmer, hvem der bliver servicehavn. Så der ligger et stort arbejde forude for os og kommunen med at gøre Klintholm Havn tilpas attraktiv som servicehavn. Det vil give et virkeligt løft for udviklingen i området med ca. 80 nye og permanente arbejdspladser.

Musholm Laks arbejder også med planer om at opdrætte laks ud for Møn – med base i Klintholm Havn.

Til sidste et hjertesuk fra lokalrådet: Vi er rigtig kede af, at Møns Bank vil lukke pengeautomaten i Klintholm Havn. Den betyder meget for mange turister, sejlere, besøgende i Danlands huse, trollingbådenes besætning – og ikke mindst for lokalbefolkningens mulighed for at hæve kontanter. Vi ser meget gerne, at Møns Bank ændrer denne beslutning.

Andre emner vi har arbejdet med:

Vi er af Dansk Folkehjælp blevet tilbudt en hjertestarter til Østmøn. Hvis vi siger ja, forpligter vi os til at udvælge mindst 16 engagerede akuthjælpere, sørge for opsyn, drift og vedligehold af varmeskab og hjertestarter, etablere en telefonkæde. Hvis andre er interesseret, hjælper vi gerne til. Men vi magter ikke opgaven alene, heller ikke økonomisk.

SFO-bygningen ser desværre ud til at blive revet ned. Østmønhallen og Østmøn Fodboldklub var eller interesseret i at overtage bygningen, såfremt der kunne ydes kommunalt tilskud til brugen. Men det kan der åbenbart ikke.

Et andet emne var ny asfalt i Magleby efter kloakering. På dialogmødet lovede man, at det ville blive udført i sommer. Men det er ikke sket. Samtidig ønsker beboerne i Magleby en fartdæmpning for trafik ind i byen fra øst, altså fra klinten. Det ønsker kommunen ikke at debattere, på trods af at lokalrådet har bedt om en dialog.

Vi har søgt og modtaget tilskud fra forskønnelsespuljen i kommunen. Det nydannede Keldby Bylaug har efter lokalrådets anbefaling modtaget støtte på 75.000 kr. til rensning af gadekæret. Som I sikkert har bemærket, er arbejdet i gang i Keldby lige nu. Beboerforeningen i Klintholm Havn har fået 60.000 kr. til forskønnelse af området ved havnemosen. Og her i efteråret har vi fået tilsagn om tilskud på 9.200 kr. til beplantning ved Østerpol og 15.400 kr. til etablering af en hundeskov på grunden Klintevej 344. Alt i alt fine tilskud fra kommunen til vores arbejde her på Østmøn.

Lokalråde vil gerne i kontakt med de mange foreninger vi har på Østmøn, og etablere en samarbejde om forskellige aktiviteter. Vi arbejder p.t. sammen med Borre og omegns Borgerforening og Borre forsamlingshus, der er afholdt en fælles møde om Dark Sky i forsamlingshuset i marts måned. Vi arbejder sammen med meningsrådet og Dagligbrugsen i Borre. Men vi vil meget gerne samarbejde med flere foreninger, så sig blot til.

Nyt dialogudvalg:

Østmøn Lokalråd fik i maj tildelt et nyt dialogudvalg. Det består af borgmester Knud Larsen (V), Jørn Elo Hansen (V), Michael Seiding Larsen (V), Kim Errebo (O), Michael Larsen (A) og Peter E. Jonassen (F). Det bliver rigtig spændende med så mange lokale politikere i dialogudvalget. Det næste dialogmøde er fastsat til onsdag d. 27. januar 2016. Så skriv allerede nu den 27. januar i kalenderen!

Regnskab 2014:

Lokalrådets regnskab for året 2014 udviser et underskud på 12.286 kr., og vores kassebeholdning er nu nede på 4.066 kr. Vi søgte derfor i foråret kommunen om et større tilskud end de 18.000 kr., vi får årligt. Men vi har desværre fået afslag. I indeværende år har vi derfor måttet spare mest muligt for ikke at få underskud. Men de 18.000 kr. er jo ikke mange penge med alle de opgaver, kommunen ønsker, vi skal udføre. Det er selvfølgelig helt i orden, at vi ikke får vederlag, men at vi skal have direkte udgifter som bestyrelsesmedlemmer i lokalrådet er heller ikke i orden.

Afslutning:

Til slut vil jeg gerne takke for den tillid og opbakning som lokalrådets bestyrelse har fået af jeg og for det gode samarbejde, lokalrådet har med enkeltpersoner og ikke mindst med Vordingborg Kommune. Tak til Lene fra sjællandske for god dækning af vores arbejde. Tak til Niels fra dagligbruksen i Borre for godt samarbejde og sponsorretter til nogle af vores møder. En stor tak til bestyrelsen for dens store arbejde i årets løb, og en særlig tak til Anne Fischer, der har besluttet sig for ikke at genopstille til bestyrelsen.